

Influensavaccination av närstående till personer med risk för allvarlig influensa

- En del får vaccinet avgiftsfritt, andra får inte

överläkare Ulpu Elonsalo och sakkunnigläkare Mika Muhonen

13.9.2022

Institutet för hälsa och välfärd

Presentationens innehåll

- Skälet till vaccination av närstående
- Vad avses med regelbunden närkontakt?
- Vem bestämmer om avgiftsfri vaccination?
- Vem är **speciellt** mottaglig för allvarlig influensa?
- Även de som är i regelbundet kontakt med en person som inte kan vaccineras med influensavaccin, men är mottaglig för allvarlig influensa, vaccineras
- En del av de närstående köper/skaffar vaccinet själva

SHM:s förordning (149/2017) definierar vem som kan få vaccinet avgiftsfritt som en del av det nationella vaccinationsprogrammet

- På hösten 2021 gjordes en förändring i förordningen som gällde den s.k. närmaste kretsen
- Enligt den ges det avgiftsfria vaccinet även till personer som **regelbundet är i närkontakt** med
 - **en person** som är **speciellt mottaglig** för allvarlig influensa
 - **en person** som är **mottaglig** för allvarlig influensa men **som inte kan skyddas med vaccin**
- Huvudsyftet med tillägget i förordningen var att garantera att influensavaccinen i det nationella vaccinationsprogrammet räcker till målgrupperna för influensavaccinationer

Vad avser man med regelbunden närkontakt ?

- Med regelbunden närkontakt avses att personen som **bor i samma lägenhet**, eller **regelbundet varje vecka är i närkontakt ansikte mot ansikte** med en person som skall skyddas
 - Man utgår från en situation där influensasmittan kan anses sannolik ifall den andra parten skulle ha en smittsam influensa
 - Allmänt taget kan man anse att en närkontakt betyder en situation där personerna har att göra med varandra ansikte mot ansikte inomhus och att kontakten inte är helt tillfällig
- Förra hösten publicerades en promemoria som hittas även på svenska på länken: [Täsmennystä STM:n rokotusasetukseen influenssarokotuksen tarjoamisessa - Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö](#)

Vilka är speciellt mottagliga för allvarlig influensa? 1/2

- personer med kraftig immunbrist
- allvarligt sjuka personer
- personer som inte kan vaccineras med influensavaccin men är mottagliga för allvarlig influensa
- personer med grundsjukdomar **och** äldre personer med svag hälsa (≥ 65 år fyllda)
- barn under 6 månader
- gravida kvinnor.

Vilka är speciellt mottagliga för allvarlig influensa? 2/2

- Det finns noggrannare anvisningar på THL:s webbsidor men
 - det är inte möjligt att här göra en heltäckande lista på alla de tillstånd och medicineringsmedel som förknippas med kraftig immunbrist eller som kan sänka vaccinetts effekt betydligt
 - det är inte möjligt att heltäckande identifiera alla de tillstånd och sjukdomar med komplikationer som kan leda till att en person är speciellt mottaglig för allvarlig influensa
 - man måste ibland göra en individuell bedömning
- Även då man definierar närkontakt kan det finnas behov av att göra en individuell bedömning från fall till fall

Vem bestämmer om de avgiftsfria vaccinationerna?

- **Hälsovårdaren, sjukskötaren eller läkaren utvärderar och beslutar** om personen som skall vaccineras i enlighet med förordningen räknas som närkontakt till en person som är speciellt mottagliga för allvarlig influensa.

Influensavaccination av närstående till personer med risk för allvarlig influensa

- En klient behöver inte med t.ex. läkarintyg bevisa att hen är närstående till någon i de ovannämnda grupperna. Man skall förlita sig på personens egna uppgifter.

Personer som inte kan skyddas med vaccin men är mottagliga för allvarlig influensa

- T.ex. då det tidigare gjorts ett beslut att vaccinet inte kan ges en person som är mottaglig för allvarlig influensa och har fått en **allvarlig anafylaktisk reaktion i samband med en tidigare influensavaccination**
- Även denna persons närmaste krets får avgiftsfri vaccination som en del av det nationella vaccinationsprogrammet
- Observera att det är mycket ovanligt att allergi skulle vara ett hinder för influensavaccination
 - äggallergi se [Vaccination av personer med äggallergi](#)
 - [Vaccination av personer som är allergiska mot formaldehyd](#)
 - Se neomycin : [Vaccination av personer med allergi mot antibiotika](#)

Det är viktigt att vaccinera den närmaste kretsen

- För personer med allvarlig immunbrist eller för andra personer med allvarliga sjukdomar är skyddet efter influensavaccinationen inte lika bra som för friska personer
- Detta gäller även långtidssjuka och åldringar med svag hälsa
- De har en förhöjd risk att insjukna i allvarlig influensa eller följsjukdomar efter influensan
- För ovannämnda personer, gravida och barn under 6 månader samt de som är utsatta för en allvarlig influensa men inte kan ges influensavaccination, ger vaccinationen av närmakontakterna ett extra skydd och minskar deras sjukdomsrisk

En del av dem som är närstående till en person som är mottaglig för allvarlig influensa bekostar sina vaccinationer själva

En del av de närstående bekostar sina vaccinationer själva 1/2

- THL rekommenderar influensavaccination för **alla dem** som har närkontakt med en person som är **mottaglig för allvarlig influensa**
- Man **kan inte använda** influensavaccin som hör till det nationella vaccinationsprogrammet för vaccinationerna om **det inte** är fråga om en kontakt, som nämns i förordningen till
 - en person som är speciellt mottaglig för allvarlig influensa
 - en person som inte kan skyddas med influensavaccin men som är mottaglig för allvarlig influensa
- Vilka får stå för kostnaderna själva?
 - En del av närkontakterna till personer som på grund av sjukdom eller vård hör till riskgrupperna
 - En del av närkontakterna till dem som fyllt 65 år
 - De flesta av närkontakterna till barn som är över 6 månader men under sju år

En del av de närstående bekostar sina vaccinationer själva 2/2

- En del av sjukdomarna eller tillstånden som på sidorna om influensavaccinationer räknas upp för riskgrupperna, förorsakar inte kraftig immunbrist eller gör personen i fråga speciellt mottaglig för allvarlig influensa
- Dessa är t.ex.
 - astmatiker, diabetiker, olika ämnesomsättningsjukdomar
 - lindrigare hjärtsjukdomar eller neurologiska sjukdomar som inte i betydande grad påverkar den dagliga förmågan eller andningen
 - frånvaro av mjälte eller andra lindrigare immunbrister
- Närbekostnader till äldre personer som är grundfriska eller i gott skick

Bedömning av vaccinationsbehovet

- Det lönar sig alltid att granska om personen, som i egenskap av närstående kommit för att vaccinera sig, eventuellt själv hör till någon av influensavaccinationernas målgrupper

Vem får gratis influensavaccin?

- Om personen i fråga inte hör till den i förordningen nämnda närmaste kretsen, eller till andra målgrupper, kan hen skaffa vaccinet på egen bekostnad
 - med recept från apoteket: det lönar sig att förbereda sig för att skriva recept och att människorna söker sig till sjukskötarnas/hälsovårdarnas mottagningar för vaccination
 - man kan också köpa en vaccination från privata tjänsteleverantör
- Även många arbetsgivare bekostar vaccinationerna för sina personal

Regional och lokal kommunikation och information

- Det har stor betydelse att kommuninvånarna får veta vem som får och vem som inte får avgiftsfritt vaccin
- Det är viktigt att det finns
 - tydliga anvisningar var och när vaccinationerna ges
 - Var/hur man kan få recept och/eller vaccinet om man inte hör till grupperna som får avgiftsfria vaccinationer ?